

Життєвий і творчий шлях Юліана Андрійовича Злобіна

Злобін Юліан Андрійович народився 2 квітня 1932 року в м. Новосибірськ в сім'ї вчителів. Його дитинство і юність пройшли на Північному Кавказі в м. Армавірі, де він закінчив середню школу зі срібною медаллю. Життя, навчання та робота в умовах Великої Вітчизняної війни і, особливо в період 6-місячної окупації м. Армавір німецько-фашистською армією, були нелегкими. Трудове життя Ю.А. Злобіна почалося рано, разом з початком Великої Вітчизняної війни. Доводилось заробляти трудодні в колгоспі, працювати на військовому заводі.

Уже в шкільні роки під впливом учителя біології В.І.Смірнова в Юліана Андрійовича сформувалася любов до рослин. Тоді були зібрані перші гербарії в тугайних лісах р. Кубані, отримані навички роботи з визначником рослин.

Після закінчення середньої школи Ю.А. Злобін вступив до біолого-хімічного факультету Московського педагогічного інституту ім. Леніна. На той час там працювали видатні професори. Лекції з ботаніки читали П.О.Баранов, І.Г.Серебряков, О.О. Уранов, лекції з зоології – професори М.С.Гіляров та С.П.Наумов.

Професійні заняття ботанікою почалися в 1952 році, коли Ю.А. Злобін був ще студентом. Кафедра ботаніки рекомендувала його як активного учасника ботанічного гуртка на роботу колектором великої експедиції Інституту географії в Тянь-Шань. У високогірних умовах Ю.А. Злобін під керівництвом відомого геоботаніка Л.Н. Соболева засвоїв основи польової геоботанічної роботи. За першу наукову роботу про ялинники Тянь-Шаня Ю.А. Злобін був нагороджений Почесною грамотою Міністерства вищої освіти СРСР.

Після успішного закінчення інституту Ю.А. Злобін продовжив навчання в аспірантурі при кафедрі ботаніки под керівництвом О.О. Уранова.

Саме тоді остаточно сформувався інтерес Ю.А.Злобіна до нового напрямку в біології – популяційної ботаніки. Уже був набутий високий рівень професіоналізму, яким відрізнялися всі учні О.О. Уранова. У 1958 році Ю.А.Злобін успішно захистив кандидатську дисертацію в Московському державному університеті ім. Ломоносова.

Після закінчення аспірантури почалася педагогічна діяльність Ю.А. Злобіна у вищій школі. За розподілом Міністерства освіти він був направлений на роботу в Тюменський державний педагогічний інститут старшим викладачем курсу ботаніки. На цій посаді він працював у м.Тюмені п'ять років: читав курс лекцій з систематики рослин, вів лабораторні заняття зі студентами, керував польовими практиками з ботаніки. Це була не лише робота, але й активне навчання: дослідження флори і рослинності одного з мало вивчених тоді районів країни, опанування педагогічної майстерності, громадська діяльність у великому педагогічному колективі. Протягом декількох років з ініціативи Ю.А.Злобіна кафедра ботаніки в липні-серпні організовувала наукові експедиції в різні райони Тюменської області. Одне таке літо Ю.А. Злобін провів у експедиції на крайній півночі області – на півострові Ямал, де вивчав тундрову рослинність. У цих експедиціях був зібраний цікавий матеріал, який згодом ліг в основу докторської дисертації Ю.А. Злобіна.

У Тюменському педагогічному інституті Ю.А. Злобін декілька років очолював профком вишу, працював куратором студентських груп, був активним учасником товариства «Знання». За активну наукову і педагогічну роботу Ю.А. Злобін був нагороджений Почесною грамотою Міністерства освіти СРСР.

Після захисту кандидатської дисертації в 1962 році Ю.А. Злобіна вибрали на посаду завідувача кафедри ботаніки і фізіології рослин Марійського педагогічного інституту (м. Йошкар-Ола). Там він читав курси загальної ботаніки, систематики рослин, географії рослин, а потім і курс фізіології рослин. За цей період Юліан Андрійович здійснив багато

експедиційних виїздів, які дозволили йому зібрати різноманітний матеріал про особливості лісів не лише західносибірського, але й приуральського регіонів. Аналіз отриманих польових даних узагальнювався в численних наукових публікаціях. Ю.А. Злобін був у цей період учасником багатьох наукових конференцій, на яких виступав з доповідями.

У 1963 році Ю.А.Злобіна обрали деканом факультету природознавства Марійського педагогічного інституту. На цій посаді він успішно працював п'ять років, за які було багато зроблено для розвитку факультету: створена дослідна сільськогосподарська станція, побудований і введений в експлуатацію вегетаційний будиночок, розвивалася матеріальна база кафедр факультету. Всі студенти факультету, які проходили практику з ботаніки, щорічно на десять днів виїжджали для знайомства з флорою і рослинністю південної частини країни в міста Батумі, Сухумі, Сочі до відомих ботанічних садів і музеїв.

З 1968 по 1980 рік Ю.А.Злобін працює завідувачем кафедри ботаніки і протягом п'яти років деканом агрономічного факультету в Ульяновському сільськогосподарському інституті. За цей період він виконав ряд оригінальних досліджень про особливості популяцій бур'янів. Активно продовжувались і дослідження лісових угруповань зони Поволжжя. У сукупності цей великий науковий матеріал став основою для захищеної Юліаном Андрійовичем у 1978 році в Ленінградському державному університеті докторської дисертації, в якій вперше фітоценогенез лісових угруповань розглядався з позицій популяційної ботаніки. Роботу підтримали і допомогли достойно її завершити провідні ботаніки Москви і Ленінграду Т.О. Работнов, В.І. Василевич, В.С. Іпатов, І.Х. Блюменталь. Позитивний висновок про роботу дали Х.Х. Трасс і В.І. Мазінг.

У цей період зав'язалось наукове співробітництво Ю. А. Злобіна з уфимськими ботаніками професором Б.М. Міркіним і професором Л.Г. Наумовою. Це співробітництво і дружба продовжується уже протягом кількох десятиріч. З Б.М. Міркіним і Л.Г. Наумовою видано в співавторстві

декілька книг та статей. У тому числі корисний словник-довідник з агрофітоценології та луківництва, в підготовці якого брав участь академік НАН України А.М. Гродзинський.

Як завідувач кафедри та як декан агрономічного факультету Ю.А.Злобін, не маючи спеціальної сільськогосподарської освіти, показав себе гарним організатором. Ю.А. Злобін активно вчився агрономії у старших товаришів. Факультет отримав нове навчальне приміщення, розширилось до площі 400 га дослідне поле факультету, щорічно проводились обстеження полів навчального господарства, площа ріллі якого перевищувала 18000 га. У цей період Ю.А. Злобін опублікував ряд праць з методики дослідної справи, про методи обліку і боротьби з польовими бур'янами.

У 1980 році почався український етап науково-педагогічної діяльності Ю. А. Злобіна. Він був організатором кафедри ботаніки у тільки-но створеному в Україні виші, який нині має статус Сумського національного аграрного університету. Юліаном Андрійовичем була створена Сумська група Українського ботанічного товариства, розпочато вивчення рослинності північно-східної України, відкрита аспірантура зі спеціальності «Ботаніка».

Протягом науково-педагогічної діяльності в Сумському сільськогосподарському виші Ю. А. Злобін вів велику організаційну роботу. Маючи уже десятирічний досвід роботи деканом і багаторічний досвід завідувача кафедри, Ю.А. Злобін був призначений на посаду проректора з навчальної роботи, на якій і пропрацював 18 років. Як проректор він вніс значний вклад у розвиток вишу. Під керівництвом ректора І.М. Брюховецького та при підтримці колективу невеликий філіал Харківського сільськогосподарського інституту ім. В.В. Докучаєва майже за десять років був послідовно перетворений у самостійний сільськогосподарський інститут, а згодом і в національний аграрний університет з широким профілем підготовки спеціалістів. Громадським визнанням заслуг Ю.А. Злобіна щодо розвитку нового вишу було його нагородження орденом «Дружби народів» і рядом почесних грамот.

З 1980 року по 2008 рік Ю.А.Злобін беззмінно очолював кафедру ботаніки СНАУ і до цього часу є головою Сумського відділення УБТ. Діяльність із становлення та розвитку кафедри і відділення УБТ Ю.А.Злобін здійснював при постійній підтримці почесного директора Інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного Національної академії наук України, академіка НАНУ К.М. Ситника, директора Інституту ботаніки, професора С.Л. Мосякіна, академіка НАНУ Ю. Р. Шеляг-Сосонка, члена-кореспондента НАНУ Я.П. Дідуха, професорів Т.Л. Андрієнко-Малюк, Д.В. Дубини та інших науковців.